

De Creatieve coalitie, p/a Kunstenbond
Postbus 9345
1006 AJ Amsterdam

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Amsterdam, 30 april 2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

“De waarde van cultuur begint bij die makers. Met hun heilige vuur iets nieuws te maken of iets te tonen wat anders onbekend of onbelicht zou blijven. Op een bladzijde in een boek, op straat of in een museumzaal. Die makers wil ik ruimte bieden: door te investeren in kwaliteit, door nieuwe groepen kansen te geven en door meer dan enkel de klassieke disciplines ruimte te bieden.”

Met deze inleidende woorden -die wij van harte onderschrijven- heeft U de Raad voor Cultuur om advies gevraagd over het stelsel 2021-2024. En daarbij heeft u ook de vraag gesteld wat de aandachtspunten zijn indien de Fair Practice Code een subsidievoorwaarde wordt bij financiering door het rijk, provincie en gemeente.

Op 13 maart jl., toen wij signalen ontvingen over de aanstaande inhoud van het raadsadvies schreven wij als Creatieve Coalitie aan de Raad voor Cultuur:

Onze agenda is helder, eerlijke betaling loont:

- 1. Begroot én betaal fatsoenlijke tarieven - dit is prioriteit #1-. Een passende beloning moet het uitgangspunt (“de waarde van cultuur begint bij die makers”) en het resultaat zijn van productiebudgetten;*
- 2. Een eerlijk aandeel voor werkenden - de koek moet eerlijker verdeeld worden -, en dat geldt bij welk cultuurbudget dan ook;*
- 3. Collectief onderhandelen. De positie van individuele makers bij onderhandelingen moet structureel versterkt worden, dat kun je niet simpelweg aan de markt (‘voor jou tien anderen’) overlaten;*
- 4. Structurele versterking van de belangenbehartiging van werkenden. Geconstateerd is dat de positie van werkenden zwak is. Middelen en menskracht ontbreken nu om een adequate sociale dialoog te voeren, terwijl dat wel nodig is. Het voeren van onderhandelingen over eerlijke verdeling, ontwikkeling van honoreringsrichtlijnen, arbeidsmarktbeleid, scholing, dat kun je niet eenzijdig aan werkgevers en opdrachtgevers, of aan individuen overlaten.*
- 5. Natuurlijk moet de koek ook groter. Er zit een kloof tussen de waarde die de samenleving toekent aan kunst, cultuur en creativiteit, en de prijs die men bereid is hiervoor te betalen. Wij dragen graag bij aan het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen, maar het wachten op het vergroten van de koek mag de eerlijkere verdeling niet vertragen (zie prioriteit #1).*

Het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van werkenden in de culturele en creatieve sector kost geld. Laten we daar eerlijk over zijn. Als daarvoor meer middelen nodig zijn dan zij dat zo.

De Creatieve Coalitie¹ heeft het gevraagde advies van de Raad voor Cultuur met belangstelling gelezen. Wij snappen de omzichtigheid waarmee de Raad formuleert, maar zij maskeert daarmee dat er eigenlijk teveel wensen op tafel worden gelegd. De stelling dat er -van het nu nog beschikbare budget van 28 miljoen euro- nog ruimte is voor investeringen in verbreding en vernieuwing van het gesubsidieerde aanbod, kan wat ons betreft niet op instemming rekenen.

Nu de Raad tegelijkertijd opmerkt dat de Fair Practice Code wel als subsidievoorwaarde kan worden geïntroduceerd, maar dat er tot 2024 (!) een 'pas toe of leg uit'-principe aan zou moeten worden verbonden, wordt duidelijk dat de rekening van deze verbreding en vernieuwing terecht komt bij de werkenden, waarvan velen al jaren in onzekerheid leven en worden onderbetaald. Wanneer het over honoraria, arbeidsvoorwaarden en structurele versterking van de belangenbehartiging van werkenden gaat, kan wachten tot 2024 niet als reële optie worden overwogen. Fair=fair, wat ons betreft. En als iets niet fair is, dan is het unfair. En daar moet een einde aan komen. Dat is de *raison d'être* van deze Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector en daarvoor heeft de Kunstbond gestreden voor een structurele toevoeging van 80 miljoen aan het subsidiebudget (#Rembrandtalarm).

Om beginselen uit de Fair Practice Code snel concreet te maken zou het ons welkom zijn wanneer u de sector en subsectoren actief stimuleert dat op korte termijn tot resultaten leidend overleg wordt gekomen. Overleg over redelijke tarieven, tot invulling van de open normen en maatwerk. De suggestie uit het raadsadvies dat toepassing van cao-tarieven toepassen van fair practice betekent, lijkt kloppend maar is dat niet. Cao-salarissen zijn in beginsel bedoeld voor arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd. Heel korte contracten leveren meer onzekerheid op en verdienen een hoger tarief. Werknemerssalarissen uit cao's moeten worden vertaald naar redelijke tarieven voor zzp'ers en werknemers met korte contracten. Dergelijke vertalingen zouden centraal (bijvoorbeeld in het sociaal arrangement) kunnen worden beschreven.

De Creatieve Coalitie is in 2019 ontstaan vanuit de wens om de belangen van de in de sector werkzame personen (gezamenlijk) beter te kunnen behartigen. Maar zeker ook omdat het 'vergroten van de eenheid onder werkenden' een agendapunt was in de Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector. Het is vanuit deze hoofddoelstelling van de arbeidsmarktagenda dat wij onze reactie formuleren. Deze agenda 'tot verbetering van de positie van werkenden in de culturele en creatieve sector' werd opgesteld op verzoek van de Minister van OCW naar aanleiding van de in januari 2016 (op basis van cijfers uit 2013(!)) geconstateerde zorgwekkende arbeidsmarktpositie van onze gezamenlijke achterbannen. Daarna volgde in april 2017 het SER/Raad voor Cultuur advies Passie Gewaardeerd. En sindsdien is de sector, na het in november 2017 gereedkomen ervan, doende met het uitvoeren van deze arbeidsmarktagenda.

Wij zijn verheugd dat de arbeidsmarktpositie zo een prominente positie heeft in het debat rondom de sector. Wij zijn tevreden met de arbeidsmarktagenda en de ontwikkelingen in dat verband. En, of misschien moeten we zeggen 'maar', onze achterbannen roepen nu om snelle, concrete en in de portemonnee merkbare verbeteringen.

---

¹ In de Creatieve Coalitie zijn 23 vak- en beroepsverenigingen van makers, uitvoerend kunstenaars en andere werkenden in de culturele en creatieve sector verenigd. Zie de bijlage voor overzicht van de aangesloten verenigingen.

U zult als minister, die de ontwikkeling van de arbeidsmarktagenda tot een van haar speerpunten heeft gemaakt, niet het risico willen lopen politiek mede verantwoordelijk te worden gehouden voor het, jaren na de constatering hiervan, de facto laten bestaan van de zorgwekkende arbeidsmarktsituatie van de werkenden in haar sector.

Kortom:

#1 het is nu tijd voor fatsoenlijke tarieven, #2 voor eerlijker delen, #3 voor het mogelijk maken van collectief onderhandelen, #4 voor het structureel versterken van de belangenbehartiging en sociale dialoog en #5 voor extra inzet op nieuwe verdienmodellen (maar niet als voorwaarde voordat aan prioriteit #1 voldaan kan worden).

Tot slot willen wij bij prioriteit #1 nog onderstrepen dat de arbeidsmarktverkenning van de SER/Raad voor Cultuur aangeeft dat zzp'ers, als meest kwetsbare groep in de sector, de grootste klappen hebben opgevangen. Hoe lastig soms ook vast te stellen, met name naar deze groep zal de grootste aandacht en zorg uit moeten gaan. Zodat ook voor hen voorzien wordt in een eerlijk inkomen waarvan ook sociale zekerheidsrisico's, bijdragen aan scholingsbehoeften, een oudedagsvoorziening en andere risico's kunnen worden afgedekt. Zoals dat ook geldt voor werknemers. Er zal een eerlijk en gelijk speelveld moeten ontstaan waarin flexibiliteit en zekerheid weer op een aanvaardbare wijze met elkaar in balans worden gebracht.

We hopen u hiermee te hebben geïnformeerd en zijn te allen tijden bereid en beschikbaar voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet
en hoogachting,

Esther Gottschalk, voorzitter a.i.

Creatieve Coalitie²

---

² <https://www.decreatievecoalitie.nl/contact/>

De Creatieve Coalitie:

ACT, Belangenvereniging voor professionele acteurs Nederland;

ADC, Assistant Directors Club Nederland;

BAM! De Beroepsvereniging voor Auteur-Muzikanten;

BBK, Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars;

BNO, Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers; De Auteursbond (inclusief Netwerk Scenarioschrijvers);

DDG, Dutch Directors Guild – de belangenvereniging voor regisseurs;

DLG, Dutch Location Guild Nederlandse Associatie Van Locatiescouts & Managers;

DuPho, Dutch Photographers, de beroepsorganisatie voor professionele fotografen;

FNV Media & Cultuur;

Kunstenbond, vakgroepen Beeldend, DAMD, Kunsteducatie, Muziek (inclusief Ntb), Theater en Dans;

NABK, Nationale Associatie voor Beeldend Kunstenaars (NABK);

NCE, Nederlandse vereniging van Cinema-Editors;

Nieuw; Geneco, Nederlandse beroepsvereniging van componisten;

NSC, Netherlands Society of Cinematographers;

NVJ, Nederlandse Vereniging van Journalisten;

Platform BK, Vereniging Platform Beeldende Kunst;

Platform voor Freelance Musici;

Samen1stem, Vakvereniging voor stemacteurs, voice-overs, vertalers, regisseurs en technici;

VCA Vereniging Constructief Audio;

VCTN, beroepsorganisatie voor muzikauteurs, componisten en tekstschrijvers in Nederland;

VLS Vereniging Leraren Schoolmuziek.